

Genoprettende praksis i skolen

-

Albertslundprojektet

**Opsummering af evaluering udgivet af AFFORD
i november 2020**

**Det
Kriminalpræventive
Råd**

Genoprettende Praksis i skolen – Albertslundprojektet

Opsummering af evaluering udgivet af AFFORD i november 2020

Om Albertslundprojektet

For at fremme trivslen og styrke de positive relationer blandt børn og unge har Albertslund Kommune uddannet deres skole-, SFO- og klubansatte i Relationsdannende og Genoprettende Praksis, som skal forebygge og håndtere uhensigtsmæssige konflikter.

Det er vigtigt for alle børn og unge, der har været i en alvorlig konflikt, at de kan få hjælp til at færdes trygt og blive en del af fællesskabet. At opleve mange konflikter i skolen, som ikke bliver håndteret på en god måde, er typisk et led i en negativ eksklusionsspiral for børn og unge.

Relationsdannende og Genoprettende Praksis

Relationsdannende og Genoprettende Praksis (RGP) rummer både forebyggende og konflikthåndterende redskaber, som kort gengives her.

De forebyggende tilgange

Et af de forebyggende redskaber er at benytte affektive udsagn og spørgsmål. Affektive udsagn er korte bemærkninger, der fokuserer på oplevelsen af følelser hos en selv eller andre og har til formål at opbygge tillid og empati. De kan styrke relationer, fordi de giver mulighed for at reflektere over, hvordan man påvirker hinanden gensidigt.

Et andet redskab er cirkelprocesser, hvor alle i gruppen får taletid inden for samme emne. Deltagerne opbygger erfaringer med på skift at lytte til hinandens historier og turde "være på", hvilket skaber små bånd af samhørighed mellem deltagerne.

Konflikthåndtering og konferencemøder

I konflikthåndteringen stilles parterne de samme genoprettende spørgsmål af en ikke-involveret facilitator. Der spørges til, hvad der er sket, hvordan man tænker og er berørt, og hvad man synes, der skal ske. Det udtrykker ligeværd og gennemsigtighed i en ikke-dømmende, struktureret dialog.

Ved mere alvorlige konflikter afholdes konferencemøder, der forberedes med separate formøder, hvorefter de involverede parter samles. På konferencemødet hjælpes de berørte med at bearbejde hændelsen, alt imens skadevoldere hjælpes med at tage ansvar og ændre adfærd. Relevant netværk og ressourcpersoner (fx en pædagog, klasselærer eller sportstræner samt ledelsen) inddrages for at støtte parterne i at finde bæredygtige løsninger og komme styrket videre.

Erfaringerne og evalueringen

Erfaringerne fra Albertslundprojektet viser, at det kræver tid og fokus at implementere relations- og trivselsobyggende praksis. På den ene side er oplevelsen, at der kan ske en markant forbedring af kontakten mellem ansatte og børn og forældre, når kommunikationen fx bliver affektiv. På den anden side har mange ansatte særligt i skoleregi for vane at tale og handle ud fra et fokus på regler.

Evalueringen bygger på før- og eftermålinger blandt elever og personale og har alene fokus på udskolingerne i Albertslund Kommune.

Evaluatoren er forsigtig med at konkludere noget, bl.a. fordi der ikke er nogen kontrolgruppe, og fordi projektperioden har været præget af store forandringer i relation til corona og skolernes ledelse. Derfor er det svært at vurdere, om ændringer kan tilskrives projektet.

Endvidere er der foretaget observationer af undervisningssituationer på de fire skoler og gennemført en række interviews med elever, personale og ledelse.

Tendenser i spørgeskemaundersøgelserne blandt hhv. lærere og elever

Der peges forsigtigt på tendenser til, at 7. klassesetrin fungerer bedre, og lærere oplever færre konflikter, mens 8. klassesetrin er uændret, og der er en vis forværring på 9. klassesetrin. Det bygger dog på få besvarelser i 2020, og der er ikke tale om en vurdering af de samme elever de forskellige år. En større andel lærere synes dog at have et bedre kendskab til projektet i 2020 end i 2017, og disse lærere har en tendens til at føle sig bedre klædt på til at håndtere konflikter.

Elevernes vurdering af deres generelle forhold i skolen synes uændrede fra 2017 til 2019, og drenge og piger synes enige. Dog svarer signifikant flere drenge end piger, at man er gode til at lytte til hinanden i klassen, mens det omvendt gælder signifikant færre piger.

Fra 7. til 8. klassesetrin er der kun en enkelt signifikant forskel: Færre elever oplever (71 %), at de har flere voksne at tale med om deres problemer.

Fra 8. til 9. klassesetrin synes en større andel, at deres klassekammerater er gode ved hinanden, lige som 9. klasseelever overordnet scorer højere i forhold til social kapital. – Andelen, der oplever lav social kapital, er dog uændret.

Samlet set er elevernes vurdering af konfliktniveauet og håndteringen af konflikter relativt uændrede fra skoleåret 2017/18-2018/19. I 2019-2020 er projektet i højere grad udrullet, hvorfor disse data ville være mere interessante, men pga. foranstaltninger ifm. coronaepidemien er svarprocenten i 2020 uacceptabelt lav (49 %). Dvs. man kan ikke se, om projektet har påvirket den samlede elevgruppe fra 2019 til 2020.

Evaluatoren ser derfor på i alt fem klasser fra to forskellige skoler, som har en høj svarprocent i både 2019 og 2020. Det er to skoler, hvor udbredelsen af genoprettende praksis er hhv. størst og mindst i sin udbredelse. Skole B, hvor udbredelsen af GP-projektet har været størst, er der tendens til en generelt positiv udvikling i trivslen. Herunder findes der tre signifikante forandringer: Andelen, der tit oplever konflikter i klassen er faldet, der er en større andel, der synes, der er færre konflikter i klassen det seneste år, alt imens en langt større andel – størstedelen/ 82 % - synes, at konflikter i klassen tit eller meget tit ender på en god måde. På skole A har trivslen generelt været i top både i 2019 og 2020, der er dog nogle variationer, men ingen er signifikante.

Læreres oplevelser af de fem klasser på skole A og B er, at der overordnet er et godt trivselsniveau i 2020, og at konflikter mellem elever oftest ender på en god måde. En større andel lærere end elever svarer dog, at der tit eller meget tit er konflikter i klassen. Det gælder hhv. ¼ og over 1/3 af lærerne, op imod ca. 1/10 og lidt over en 1/6 af eleverne.

Tendenser i observationer og interviews

Observationer i undervisningen på skolerne i 2019 og 2020 tyder på, at genoprettende praksis, herunder affektive udsagn (udleveret på et kort) blev benyttet ret sporadisk, og at der i observationsperioden ikke var ret mange konflikter at forholde sig til.

Gruppeninterviews med elever på to af skolerne tyder på, at de havde forskellige oplevelser af konflikter i hver deres klasse, og at metoderne blev benyttet i forskellig grad – ikke bare mellem skoler, men mellem klasser på samme skole. Der blev spurgt til de fælles snakke i rundkreds ("cirkler"), hvor lærer er ordstyrer og alle får ordet på skift. Nogle påpegede, at elever ikke sagde åbent, når de havde det dårligt. Andre nævnte omvendt, at mange gav udtryk for, at de havde det dårligt. Nogle steder havde cirkler altid været anvendt – andre brugte dem sjældent, og nogle udtrykte undren over formålet hermed.

I efteråret 2020 har der været gennemført interviews med udskolingsledere. Alle udtrykte, at GP-tilgangen var brugbar, men nogle så den som noget gennemgribende i skolens ånd eller rygrad, som på sigt kunne gøre sanktioner unødvendige, mens andre mere så det som et værktøj, der kunne håndtere eller forebygge konflikter i konkrete situationer. Alle udtalte sig om udfordringer med personaleopbakning. Ikke alle lærere benyttede metoderne og nogle har manglet engagement og ejerskab, fx når indsatsen ikke var funderet på den enkelte skole.

Implementeringen

Blandt andet pga. ressourceproblemer har udrulningen af GP været lang og vanskelig på flere af de fire skoler. Nogle savnede bl.a. en mere koncentreret træning, og at det var blevet udrullet på alle klassetrin frem for først i udskolingen. Nogle steder savnedes en tilstedeværende og engageret GP-træner blandt lærerne. Flere skoleledere nævnte desuden, at der er en del autonomi i en dansk skolekontekst, som er anderledes end den mere autoritære walisiske skolekontekst, hvor de havde mødt tilgangen i første omgang. En leder påpeger behovet for oversættelsesarbejde til en dansk kontekst.

Lederne var i det hele taget forskellige i deres syn på, om kommunen havde meldt GP ud som en tydelig prioritering, eller om der var plads til individualitet mellem skolerne. Nogen udtrykte også ønske om, at det i højere grad skulle have været et samarbejde, frem for at virke som et påbud oppefra.

Kilde:

AFFORD (2020), *Genoprettende Processer i skolen. Evaluering af et projekt på Folkeskolerne i Albertslund Kommune*

Link: <https://afford.dk/Albertslund%20-%20Evaluering%20af%20Genoprettende%20Processer%20i%20Albertslund%20Kommunes%20folkeskoler%20copy.pdf>

Evalueringen er støttet af Det Kriminalpræventive Råd

Sagsbehandler: HAN